

POSTANOWIENIE

6 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 6 maja 2026 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi T.C. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z 27 grudnia 2023 r., II Ca 2763/22 (II WSC 51/24),
wydanego w sprawie z powództwa T.C.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

1) odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania,

**2) zasądza od skarżącego na rzecz przeciwnika skargi koszty
postępowania w kwocie 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł z
odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w
spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia
od dnia doręczenia skarżącemu odpisu postanowienia do dnia
zapłaty.**

(A.D.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 grudnia 2023 r. (II Ca 2763/22), wydanym w sprawie z powództwa T.C. przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił apelację powoda wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego w Strzelinie z 18 lipca 2022 r. (I C 133/2), oddalającego jego powództwo o zasądzenie kwoty 17 269,20 zł, z odsetkami ustawowymi za

opóźnienie, z tytułu zwrotu kosztów najmu przez R.T. pojazdu zastępczego, przysługującego poszkodowanemu od pozwanego ubezpieczyciela w związku z jego odpowiedzialnością za szkodę w jego pojeździe, wynikającą z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, zawartej ze sprawcą kolizji drogowej. Powód dochodził od pozwanego wierzytelności przelanej przez poszkodowanego na rzecz powoda, obejmującej część kosztów najmu pojazdu zastępczego, której pokrycia ubezpieczyciel odmówił. W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem opisanego prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego, powód zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., art. 354 § 2 k.c., art. 362 k.c. i art. 826 § 1 k.c., a także naruszenie art. 474 k.c. w zw. z art. 4 ust. 10 ustawy z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1526)

Skarżący wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu jest niezgodny z przepisami: art. 354 § 2 k.c., art. 362 k.c. i art. 826 § 1 k.c., a także narusza art. 474 k.c. w zw. z art. 4 ust. 10 ustawy z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Podniósł, że przez jego wydanie została mu wyrządzona szkoda w kwocie 17 269,20 zł w wyniku niez uzyskania pełnej rekompensaty kosztów najmu pojazdu zastępczego. Wskazał, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu sporu nie pozwalała na wniesienie skargi kasacyjnej, a powód nie miał żadnych innych środków prawnych, aby wzruszyć zaskarżone orzeczenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, uwzględniającym poglądy nauki prawa i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, przyjmuje się jednolicie, że wyrokiem niezgodnym z prawem - w rozumieniu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c.- jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego

zastosowania prawa (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego z 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17; z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 35; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 18/09 oraz z 5 września 2008 r., I CNP 27/08). Niezgodność z prawem powodująca powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Tę wykładnię podzielił Trybunał Konstytucyjny, orzekając w wyroku z 27 września 2012 r. (Sk 4/11, OTK-A 2012/8/97, Dz.U.2012, poz. 1104), że art. 424¹ § 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W świetle przedstawionego stanowiska judykatury, bezprawność judykacyjną, o której mowa w przywołanym 424¹ § 1 k.p.c., należy zatem definiować w sposób autonomiczny, węższy od tradycyjnie rozumianej bezprawności w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej, z uwzględnieniem specyfiki sądowego stosowania prawa, istoty władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06; z 28 marca 2007 r., II CNP 124/06; z 14 kwietnia 2008 r., II BP 62/07; z 25 marca 2009 r., V CNP 93/08; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08 oraz z 20 stycznia 2011 r., I BP 4/10).

Ze względu na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego oraz jego funkcję, skarga musi spełniać wysokie wymagania formalne, które podzielić należy na wymogi stawiane pismu procesowemu (art. 424⁵ § 2 k.p.c.), których ewentualne wadliwości podlegają naprawieniu oraz wymogi konstrukcyjne skargi (art. 424⁵ § 1 k.p.c.), których braki nie podlegają sanacji, lecz powodują obligatoryjne odrzucenie skargi *a limine* na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Skargi te, podobnie jak skargi kasacyjne, podlegają ponadto wstępnej kontroli Sądu Najwyższego przewidzianej w art. 424⁹ k.p.c., której celem jest wyeliminowanie skarg oczywiście bezzasadnych, co do których na pierwszy rzut oka, bez konieczności wnikliwej analizy prawnej, widoczna jest perspektywa ich oddalenia. Podobnie, jak w przypadku skarg kasacyjnych, podstawą skargi o

stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, nie mogą być zarzuty dotyczące oceny dowodów lub ustaleń, stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 424⁴ zd. 2 k.p.c.) Nieskuteczne są zatem te podstawy procesowe lub materialnoprawne skargi, które, w istocie, maskują zarzuty skarżącego wobec oceny dowodów i ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji i do nich się odnoszą. Tego rodzaju sytuacja występuje w tej sprawie, skoro powód nie tylko zarzucił dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c.), ale naruszenie wymienionych przepisów prawa materialnego również z uwagi na nieprawidłową według niego ocenę dowodów. Uzasadniając naruszenie art. 354 § 2 k.c., art. 362 k.c. i art. 826 § 1 k.c. powód w istocie kwestionuje bowiem przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że poszkodowany i powód (który wstąpił w jego prawa) nie wywiązali się z ustawowego obowiązku minimalizacji szkody poprzez jej niezwłoczne zgłoszenie pozwanemu ubezpieczycielowi sprawcy zdarzenia. Tymczasem kwestie oceny przez Sąd drugiej instancji zebranego w sprawie materiału oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych są wyłączone spod kognicji Sądu Najwyższego w tym postępowaniu (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2010 r., I CSK 482/09 i z 5 listopada 2010 r., I CSK 23/10).

Odnosząc się natomiast do kwestionowanej przez powoda wykładni i zastosowania przez Sąd Okręgowy w stanie faktycznym ustalonym w tej sprawie, przytoczonych w skardze norm prawa materialnego, należy ponownie odwołać się do przytoczonych wyżej rozważań dotyczących wąskiego rozumienia bezprawności judykacyjnej, która w tej sprawie nie wystąpiła (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11, OSNC 2012, Nr 3, poz. 28; uchwały Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17, OSNC 2018, Nr 6, poz. 56; z 22 listopada 2013 r., III CZP 76/13, OSNC 2014, nr 9, poz. 85, z 30 listopada 2016 r., III CZP 74/16, OSNC 2017, nr 7-8, poz. 82).

W świetle przedstawionej argumentacji, nie ma podstaw do zakwalifikowania, jako rażąco błędnej, dokonanej przez Sąd Okręgowy wykładni art. 4 ust. 10 ustawy z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zgodnie z którym czynności, o których mowa w ust. 8 pkt 5 (prowadzenie postępowań regresowych oraz postępowań windykacyjnych

związanych z wykonywaniem: umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, umów reasekuracji w zakresie cedowania ryzyka z umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych) oraz ust. 9 pkt 1 (ustalanie przyczyn i okoliczności zdarzeń losowych) i pkt 2 (ustalanie wysokości szkód oraz rozmiaru odszkodowań oraz innych świadczeń należnych uprawnionym z umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych), a także wypłacanie odszkodowań i innych świadczeń należnych z tytułu umów, o których mowa w ust. 7 pkt 1 i 2, uważa się za czynności ubezpieczeniowe także wtedy, gdy ich wykonywania podejmuje się zakład ubezpieczeń na wniosek innego zakładu ubezpieczeń, UFG, PBUK lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia i umowy gwarancji ubezpieczeniowej, także w przypadku gdy umowy te zawarte są z innym zakładem ubezpieczeń. Jak bowiem wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, Sąd Okręgowy przyjął, że przepis ten stanowił podstawę prawną działań podejmowanych przez ubezpieczyciela poszkodowanego w ramach tzw. „bezpośredniej likwidacji szkody”, ale nie stanowi on podstawy do rozszerzenia odpowiedzialności ubezpieczyciela o zaniechania innego ubezpieczyciela.

Oczywista bezzasadność skargi w rozumieniu art. 424⁹ k.p.c., zachodzi wówczas, gdy przywołane podstawy skargi już *prima facie* pokazują, że nie ma możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca, albo nie mogły mieć wpływu na treść orzeczenia. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiej analizy prawnej i dokonywania pogłębionego badania trafności zaskarżonego orzeczenia w odniesieniu do zastosowania prawa i jego wykładni. Ocena zasadności skargi polega niejako na antycypowaniu roli sądu, który orzekałby merytorycznie co do skargi. W sytuacji, w której z wstępnego oglądu sprawy wynika już, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia została oddalona przez Sąd Najwyższy, należy przyjąć, że jest ona oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 424⁹ k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2014 r., I BP 10/13).

W tej sytuacji, orzeczono, jak w sentencji (art. 424⁹ k.p.c.). O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym na rzecz przeciwnika skargi, który wniósł odpowiedź na skargę, orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 i art. 99 w zw. z art. 108 w zw. art. 424¹² w zw. art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.

oraz § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 z późn. zm.).

Agnieszka Piotrowska

(M.M.)

[r.g.]